

ДОДАТОК А
Копії публікацій

**Харківський національний
університет радіоелектроніки**
Кафедра економічної кібернетики та
управління економічною безпекою

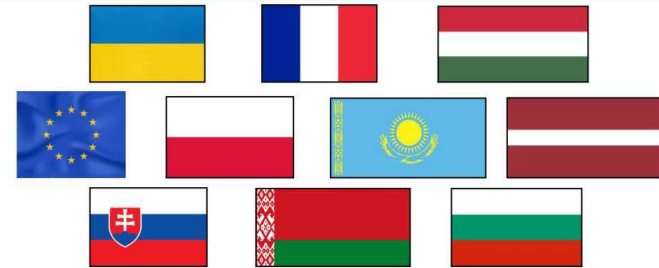
Матеріали

I Міжнародної науково-практичної конференції

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

**3 листопада 2020 року
м. Харків**

Kharkiv National University of Radio Electronics

**Department of Economic Cybernetics and Management
of Economic Security**

Proceedings of the Conference

I International Scientific and Practical Conference

**MODERN STRATEGIES OF ECONOMIC DEVELOPMENT:
SCIENCE, INNOVATION AND BUSINESS EDUCATION**

**November 3, 2020
Kharkiv, Ukraine**

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)
С91

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

I Міжнародна науково-практична конференція

3 листопада 2020 року

Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 3 листопада 2020 р.) / За заг. ред. Т. В. Полозової [та ін.]. Харків: ХНУРЕ. 2020. 379 с.
ISBN 978-617-7988-09-9

У збірнику містяться матеріали, що були подані на I Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 3 листопада 2020 року).

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.

Труди відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.

У разі використання матеріалів збірника посилання на авторів і видавця обов'язкове.

Розповсюджувати та тиражувати без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.

Харків 2020

ISBN 978-617-7988-09-9

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2020
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2020
© Колектив авторів, 2020
© ТОВ «Друкарня Мадрид», 2020

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Університет Нархоз, Казахстан
Білоруський національний технічний університет, Білорусь
Латвійський університет, Латвія
Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, Словаччина
Громадська організація «Nasz Dom», Польща
Будапештський університет технологій та економіки, Угорщина
Міжнародний інститут інноваційних освітніх технологій
Асоціація «Міжнародний науково-освітній трас»
Громадська організація «Silk Road», Польща
Університет Анже, Франція
Університет національної та світової економіки, Болгарія.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМПІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Валерій Семенець, ректор Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.
Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.
Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.
Майгуль Нугманова, керівник центру гендерної економіки, Університет Нархоз, к.е.н., Казахстан.
Ксенія Якушенко, завідувач кафедри маркетингу, Білоруський національний технічний університет, к.е.н. доцент, Білорусь.
Валерія Прокopenko, директор Міжнародного інституту інноваційних освітніх технологій, д.е.н., професор, Україна.
Надія Бєлікова, учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., доцент, Україна.
Байба Шавріна, професор, д.е.н., Латвійський університет, Латвія.
Михайло Фабуш, проректор із закордонних зв'язків, Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, PhD, Словаччина.
Богуслав Бліхарський, віце президент громадської організації «Nasz Dom», Польща.
Надія Дубровіна, координатор міжнародних проєктів, Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, к.е.н., PhD з фінансів, Словаччина.
Лазло Вертеші, доцент, Будапештський університет технологій та економіки, PhD з економічних наук, PhD з юридичних наук, Угорщина.
Георгій Іоффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній трас», Україна.
Яцек Новак, член громадської організації «Silk Road», к.е.н., PhD, Польща.
Девід Кайла, заступник декана факультету права, економіки та управління, Університет Анже, PhD, Франція.
Костадін Коларов, директор Інституту підприємництва, Університет національної та світової економіки, PhD, доцент, Болгарія.

Модератор: Ірина Колупаєва, д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою
Секретар: Олена Мурабулатова, к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kharkiv National University of Radio Electronics
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
Narkhoz University, Kazakhstan
Belarusian National Technical University, Belarus
University of Latvia, Latvia
Higher School of Economics, Management and Public Administration, Slovakia
Public organization «Nasz Dom», Poland
Budapest University of Technology and Economics, Hungary
International Institute of Innovative Educational Technologies
International Scientific and Educational Trust Association
Non-governmental organization «Silk Road», Poland
University of Angers, France
University of National and World Economy, Bulgaria

MEMBERS OF THE CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Valerii Semenets, Rector Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
Tetiana Polozova, Head of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, D.Sc. in Economics, Professor, Ukraine.
Lyudmyla Gorokhova, Director of Ukrainian Association for Management Development and Business Education, Ukraine.
Maigul Nugmanova, Director of Gender Economics Center, Narxoz University, PhD in Economics, Republic of Kazakhstan.
Kseniya Yakushenko, Head of «Marketing» Department, Belarusian National Technical University, PhD in Economics, Associate Professor, Belarus.
Valeriia Prokopenko, Director International Institute of Innovative Educational Technologies, D.Sc. in Economics, Professor, Ukraine.
Nadiia Bielikova, The National Academy of Sciences of Ukraine, Research Center for Industrial Problems of Development, Ukraine.
Baiba Šavriņa, University of Latvia, Dr.Sc. in Economics, Professor, Latvia.
Ing. Michal Fabuš, Vice-rector for Foreign Affairs, PhD, School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovakia.
Boguslaw Blicharski, Vice-president NGO «Nasz Dom», Poland.
Nadiya Dubrovina, Associate Professor, Csc., PhD, Department of Economics and Finance, School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovakia.
Dr. habil László Vértessy, PhD jur, PhD oec, Associate Professor, Budapest University of Technology and Economics, Hungary.
Georgii Ioffe, President Association «International Scientific and Educational Trust», Ukraine.
Jacek Nowak, PhD, Organization «Silk Road», Poland.
David Cayla, PhD, Associate Professor of Economics and Vice-Dean of the Faculty of Law, Economics and Management at Angers University, France.
Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria

Moderator: Irina Kolupaeva, Doctor of Economics Sciences, Professor Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security
Secretary: Olena Murabulatova, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security

ЗМІСТ

<i>David Cayla</i>		<i>Гузенко Л. В.</i>	
COVID-19... AND WHAT'S NEXT? AN INTRODUCTION TO POPULISM AND NEOLIBERALISM.....	12	МОДЕРНІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	86
<i>Geseleva N., Yarmolenko A.</i>		<i>Ліденко Є. В.</i>	
THE INFLUENCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE DEVELOPMENT ON THE UKRAINIAN LABOUR MARKET.....	18	МОДЕЛЬ ПРОСУВАННЯ КРУЅНИХ ТУРІВ НА РЕГІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ РИНКАХ	91
<i>David Elie GOHI</i>		<i>Ліденко Є. В., Бабаєв Р.</i>	
IMPORTANCE AND APPROACH TO CORPORATE RISK MANAGEMENT.....	22	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	96
<i>Kolupaieva I. V., Tsokota Viktoriia</i>		<i>Довгопол Н. В., Ізумецька Н. В.</i>	
DIGITAL TRANSFORMATION: CHALLENGES FOR BUSINESS AND THE STATE.....	25	СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ БЕНЧМАРКІНГУ.....	99
<i>Polozova T. V., Nicola Jennifer John Elia</i>		<i>Довгопол Н. В., Ізумецька Н. В.</i>	
THEORETICAL ASPECTS OF ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY.....	29	НЕПАРАМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО ПРОТИКОРОНАВІРУСНОЇ ВАКЦИНАЦІЇ.....	104
<i>Sheiko I., Storozhenko O. V.</i>		<i>Іванова В. Б., Бузецька К. І.</i>	
UKRAINE AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES: PROSPECTS FOR FURTHER DEVELOPMENT AGAINST THE COVID-19 PANDEMIC.....	33	ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРЕШКОДИ РОЗВИТКУ	108
<i>Sheiko I., Storozhenko O.</i>		<i>Іванова В. Б., Давіденко А. І.</i>	
EUROPEAN DIGITAL MARKET: LESSONS FOR UKRAINE.....	38	ІНСТРУМЕНТИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕЛЕКТРОННІЙ КОМЕРЦІЇ	113
<i>Veriasova G. M., Ijenvagy G. O.</i>		<i>Іванова В. Б., Литвинова А. В.</i>	
FEATURES OF ENSURING THE COMPETITIVENESS OF COMPANIES IN INTERNATIONAL MARKETS.....	43	ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА: ХАРАКТЕРНІ РИСИ	118
<i>Iászló Vértessy, Valeria Széplaki</i>		<i>Іванова В. Б., Петренко М. А.</i>	
PORTFOLIO TRANSFER WITH SPECIAL FOCUS ON REINSURANCE.....	46	ГОЛОВНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ	122
<i>Бестужева С. В., Луценко Л. В.</i>		<i>Іващенко Г. А., Куцєвал В. О.</i>	
РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	50	ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	127
<i>Бровко О. В.</i>		<i>Іващенко Г. А., Рожнова Т. Ю.</i>	
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: ПОНЯТТЯ, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ.....	54	ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	132
<i>Геселева Н. В., Мельник А. Ю.</i>		<i>Іващенко Г. А., Хіворенко О. А.</i>	
ІНТЕРНЕТ ТОРГІВЛЯ ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	57	СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	136
<i>Геселева Н. В., Ріпа Т. М.</i>		<i>Карпенко Ю. В., Псюва А. І.</i>	
ВПЛИВ КОЛИВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	62	ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВСТАНОВЛЕННЯ СУТНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	140
<i>Готовцева Е. А., Малайчук О. А.</i>		<i>Кирій В. В., Мірошніченко Л. Д.</i>	
МОДЕЛІ ПАРТНЕРСКИХ ПРОГРАММ ПРИ ПРОДВИЖЕННІ СТРАТЕГІЧЕСКИХ АЛЬЯНСОВ.....	67	ПЕРЕДУМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА УМОВ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	144
<i>Гришко С. В., Єфіліїна О. О.</i>		<i>Кирій В. В., Шелефонтьок В. Р.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	71	ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ.....	148
<i>Гришко С. В., Котляра О. О.</i>		<i>Кирій В. В., Шелмюра В. А.</i>	
МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ.....	76	ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	152
<i>Гришко С. В., Савченко Л. Ю.</i>		<i>Кішинський Н. В.</i>	
МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	79	ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	157
<i>Горобітська М. В., Сироватська К. С.</i>		<i>Колупаєва І. В., Ткаченко А. Г.</i>	
ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ІТ-КОМПАНІЇ.....	82	ЕКОНОМІЧНА СУТЬ МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	161

<i>Костин Ю. Д., Буркан Є. А.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	165	<i>Перетелюкова О. В., Красільникова Л. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ	247
<i>Костин Ю. Д., Костин Д. Ю.</i> КЛАСТЕРНЫЕ ПРИЗНАКИ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ТАРИФОВ НА ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ	168	<i>Пересада О. В.</i> ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ	251
<i>Кузнецова І. О., Горбатюк В. В.</i> СУЧАСНІ КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	173	<i>Петряєва З. Ф., Лабзев О. Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЮ ТАЄМНИЦЕЮ	255
<i>Курденко О. В., Холодков О. А.</i> ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАГРОЗИ	178	<i>Полозова Т. В., Ал-Касаєєв Ахмад Закарія Саламех</i> ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	259
<i>Курденко О. В., Салай М. В.</i> ПАНДЕМІЯ COVID-19 ЯК ГАЛЬМО ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	183	<i>Полозова Т. В., Алузі Лайт</i> ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	262
<i>Літницька М. В., Удовиченко О. В.</i> УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	188	<i>Полозова Т. В., Кисліченко А. П.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	265
<i>Лісєтій Є. В., Бондаренко А. В.</i> ВІРТУАЛЬНА ТОРГІВЛЯ ЯК ОЗНАКА ПРОГРЕСИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	193	<i>Полозова Т. В., Куценко Ю. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	268
<i>Лісєтій Є. В., Гільченко А. А.</i> РЕКЛАМА В INSTAGRAM	197	<i>Полозова Т. В., Обейд Лара Ходор</i> НАПРЯМИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	272
<i>Мільчева В. В.</i> СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ АПК	201	<i>Полозова Т. В., Рабаєх Мохаммед Рідха Салман</i> ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	276
<i>Молжайкіна Н. В., Маличєва А. Д.</i> СВІТОВИЙ РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	205	<i>Полозова Т. В., Салков В. В.</i> ЕКОНОМІЧНА СУТЬ І КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ	279
<i>Мозгова Г. В., Петренко К. В.</i> ПСИХОЛОГІЯ КОЛЬОРУ В ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ	208	<i>Попомарьєв С. В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГОКОМПАНІЇ	284
<i>Мурзабулатова О. В.</i> УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ	211	<i>Прибыльнова И. Б., Прибыльнов А. А.</i> МОДЕЛИРОВАНИЕ БЛОКА «УЧЕТ БРАКА» НА БАЗЕ CRM-СИСТЕМЫ SALES CREATIO	287
<i>Мурзабулатова О. В., Абдуласв Акбар Ибадулла огли</i> РОЛЬ І МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	216	<i>Прокопенко В. Ю., Джали Джонні</i> КРЕАТИВНІСТЬ В СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	291
<i>Муєсітко В. О., Вадишч А. Р.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	221	<i>Ругалева И. Е., Сокольчик А. В.</i> НЕЙРОМАРКЕТИНГ КАК НОВЫЙ ПОДХОД В РЕШЕНИИ ПРОБЛЕМ ИЗУЧЕНИЯ ПОТРЕБИТЕЛЯ	294
<i>Муєсітко В. О., Зінченко М. Е.</i> РЕСУРСИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ	225	<i>Русінова А. О.</i> ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА»	299
<i>Муєсітко В. О., Шапошник Б. В.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	229	<i>Синіговець О. М.</i> РОЗВИТОК ФОРМ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА	303
<i>Нугманова Майгуль</i> ГЕНДЕРНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ ДОСТУПА К ДОСТОЙНОМУ ТРУДУ И ИНСТИТУЦИАЛИЗАЦИЯ УСЛУГ ПО УХОДУ	233	<i>Соколова Л. В., Зінченко М. Е.</i> ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	307
<i>Овсюченко Ю. В., Пересада Е. В.</i> АВТОМАТИЗАЦІЯ СИСТЕМ СИТУАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ	238	<i>Соколова Л. В., Колістик О. В.</i> ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	311
<i>Пархоменко Н. О., Перещица О. О.</i> ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	243		

<i>Соколова Л. В., Литвинова А. В.</i> ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	315
<i>Соколова Л. В., Огородник В. А.</i> КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	319
<i>Соколова Л. В., Шапошник Б. В.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	323
<i>Степаненко С. В., Гулюк О. І.</i> ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ.....	326
<i>Степанова О. В.</i> АЛГОРИТМ ОЦІНКИ І РАНЖУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ.....	331
<i>Солоджий В. С.</i> СИСТЕМА ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ.....	335
<i>Стороженко О. В., Овсієнко В. С.</i> ВПЛИВ ІТ-ГАЛУЗІ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	340
<i>Стороженко О. В., Ткаченко Є. Л.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ РИНКОВОГО ІТ-СЕКТОРУ В УКРАЇНІ.....	344
<i>Стороженко О. В., Худасва С. А.</i> ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ХІРУРГІЧНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ПРИВАТНОЇ МЕДИЦИНИ.....	347
<i>Стороженко О. В., Шапошник О. В.</i> УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	351
<i>Тохтаміши Н. Г., Альхьярі Амер Махмуд Алі</i> СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОЄКТІВ.....	355
<i>Тудуш Л. Л., Зігчук Л. М.</i> ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ: ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ.....	360
<i>Якушенко К. В.</i> СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА РАЗВИТИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА ИНТЕГРАЦИОННЫХ ОБЪЕДИНЕНИЙ.....	367
<i>Яремчук І. В.</i> ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ.....	371
<i>Mao Kong</i> PROBLEMS AND COUNTERMEASURES OF STAFF MANAGEMENT IN SMALL AND MICRO ENTERPRISES IN CHINA UNDER THE NEW CROWN PNEUMONIA.....	375

David Cayla,

*PhD, Associate Professor of Economics
and Vice-Dean of the Faculty of Law,
Economics and Management at Angers University*

COVID-19... AND WHAT'S NEXT?

AN INTRODUCTION TO POPULISM AND NEOLIBERALISM

Our world is the consequence of past decisions; tomorrow's world will be the product of the decisions we make today. But how are these decisions made? How can we consider at one time that a good economic policy is based on free trade, while at other times it was considered vital to give generous subsidies to domestic exporters or to protect the economy from international competition?

Most researchers and academics believe in the power of ideas. In 1944, the Austrian-born economist Friedrich Hayek expressed a paradoxical feeling on this subject: «a change of ideas, and the force of human will, have made the world what it is now». But he adds immediately: «though men did not foresee the results» (Hayek 1944, p. 12). The ideas that lead the world do so without knowing where they are going, like a blind man. And, like the blind man, they sometimes collide with concrete reality, with the occurrence of unforeseen crises. They are then forced to change direction, sometimes abruptly, under the influence of other ideas which seem more innovative. American economist Milton Friedman described these phases of ideological change as follows:

There is enormous inertia – a tyranny of the status quo – in private and especially governmental arrangements. Only a crisis – actual or perceived – produces real change. When that crisis occurs, the actions that are taken depend on the ideas that are lying around. That, I believe, is our basic function: to develop alternatives to existing policies, to keep them alive and available until the politically impossible becomes politically inevitable (Friedman 1982).

Костін Ю. Д.,

*д.е.н, професор кафедри економічної кібернети
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

Буркан Є. А.,

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні мови господарювання, які характеризуються прискоренням світових інтеграційних процесів, призводять до відкритості і взаємозалежності всього суспільства. З іншого боку, нестабільність політичної та економічної ситуації, широкі масштаби протиправних дій організованих злочинних груп у всіх сферах економіки, недосконалість законодавчої бази, постійний ризик – обставини, які обумовлюють необхідність перегляду питання забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Теоретичні аспекти фінансово-економічної безпеки підприємства розглядалися у роботах багатьох науковців, серед яких: О. І. Абакуменко [1], В. В. Глушенко [2], В. Я. Нусінов [3], Н. Ю. Подольчак [4] та інші.

Фінансово-економічна безпека підприємства у загальному сенсі інтерпретується як стан використання ресурсів, який забезпечує захищеність його економічних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз та створює необхідні передумови для стійкого розвитку підприємства в поточному та довгостроковому періодах [1, 2].

Загрози фінансово-економічної безпеки підприємства поділяються на внутрішні та зовнішні.

При цьому до внутрішніх загроз фінансово-економічної безпеки підприємства слід віднести: протиправні чи інші негативні дії персоналу, що

загрожують функціонуванню підприємства; порушення встановленого режиму захисту інформації з обмеженим доступом для сторонніх осіб; порушення порядку використання технічних засобів; інші порушення правил режиму безпеки, діловодства тощо, які створюють передумови для реалізації протиправних цілей злочинних елементів чи інших зацікавлених фігурантів; низький рівень кадрового, організаційного, інформаційного забезпечення управління потенціалом підприємства [4].

До зовнішніх загроз фінансово-економічної безпеки підприємства можна віднести: роботу спеціальних служб іноземних держав щодо здобуття інформації про економічні процеси у сфері підприємництва з метою здійснення антиконкурентних заходів; роботу служб безпеки суб'єктів підприємницької діяльності, як вітчизняних так і зарубіжних, з метою подавлення конкурентів, заволодіння ринками збуту чи майном конкурентів; протиправну діяльність організованих злочинних формувань та окремих осіб з метою заволодіння майном суб'єктів підприємницької діяльності [4].

Процес забезпечення фінансово-економічної безпеки містить: оцінку загроз економічній безпеці, що мають політико-правовий характер; оцінку поточного рівня забезпечення фінансової безпеки; оцінку ефективності запобігання можливій шкоді від негативних дій; планування комплексу заходів із забезпечення фінансової безпеки і розробку рекомендацій стосовно його реалізації; бюджетне планування практичної реалізації пропонованого комплексу заходів; планування корпоративних ресурсів; оперативну реалізацію запланованих дій у процесі здійснення суб'єктом господарювання фінансово-господарської діяльності [2].

Формування адекватної та ефективної стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства передбачає проведення аналізу наступних теоретико-методологічних та функціонально-організаційних питань, які можна поділити за такими напрямками: структура моделі стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки; характеристика основних факторів, що

визначають параметри стратегії; основні кількісні показники, що використовуються в стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства; використання комплексних методів аналізу в процесі аналізу стратегії забезпечення [2].

Формування ефективної системи фінансово-економічної безпеки передбачає: визначення об'єктів та суб'єктів фінансово-економічної безпеки; ідентифікація загроз та ризиків у діяльності підприємства; використання потенціалу підприємства для забезпечення стратегії безпеки; виконання завдань забезпечення функціонування системи фінансово-економічної безпеки на основі відповідних компетенцій безпеки підприємства та персоналу.

Перелік джерел посилання

1. Абакуменко О. І., Базилінська О. Я., Бурденко І. М., Гавриленко Н. І., Горшунова І. В. Концептуальні засади формування фінансово-економічної безпеки: колект. монографія; ред.: С. М. Шкарлет; Черніг. нац. технол. ун-т. Ніжин: Лук'яненко В. В.: Орхідея, 2015. 440 с.
2. Глушенко В. В., Носова О. В., Маковоз О. С., Ткаченко С. О., Жукова Л. М. Розвиток фінансового потенціалу суб'єктів господарювання як основа досягнення фінансово-економічної безпеки: колект. Монографія; ред.: В. В. Глушенко; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 383 с.
3. Нусінов В. Я., Астаф'єва К. О., Нусінова О. В. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства на всіх етапах розвитку: монографія / ДВНЗ «Криворізь. нац. ун-т». Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2015. 185 с.
4. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб.; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 267 с.

Костин Ю. Д.,
*д.э.н., профессор кафедры экономической кибернетики
 и управления экономической безопасностью,
 Харьковский национальный университет радиоэлектроники*

Костин Д. Ю.,
*к.э.н., инж. I-й категории учебно-научной лаборатории
 «Моделирование экономических процессов в
 инфраструктурных отраслях»,
 Харьковский национальный университет радиоэлектроники*

КЛАСТЕРНЫЕ ПРИЗНАКИ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ТАРИФОВ НА ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ

Формирование тарифов на жилищно-коммунальные услуги (ЖКУ) является одной из важнейших задач в государственной политике Украины. Действующий механизм ценообразования на услуги предприятий жилищно-коммунального хозяйства (ЖКХ) на основе затратного метода и доминирование монопольного влияния государства в этой сфере, оказывают негативное влияние на конкурентоспособность предприятий ЖКХ.

В связи с этим необходимо выполнить исследование уровня средних тарифов на ЖКУ в городах и регионах Украины и изучить влияние факторов, определяющих платежеспособный спрос на услуги предприятий ЖКХ.

Средняя заработная плата и средняя стоимость 1 кв.м, жилья в городе являются такими факторами, которые следует учитывать при формировании тарифов на ЖКУ в городах и регионах Украины. Являющаяся основным источником доходов населения, средняя заработная плата определяет готовность населения оплачивать ЖКУ, что очень важно для своевременного финансирования предприятий этой сферы.

impact on the normal production and operation of enterprises.

Under the condition that the new crown pneumonia is not effectively controlled in the world, enterprises must add enterprise staff management, alleviate the impact of the new crown virus on the production and operation of enterprises through a sound management system, and enhance the ability of enterprises to resist risks. Promote the high-quality development of enterprises.

References

1. Bao li Gang. Response Measures of Enterprise Human Resource Management from the Perspective of Public Health Emergencies - Take the COVID-19 outbreak. Enterprise economy, March 2020. pp.21-26.
2. Wang Qi. A Brief Discussion on the Innovation Strategy of Enterprise Human Resource Management. SME management and science and technology in China, May 2019. pp.1-2.

Наукове видання

Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

3 листопада 2020 року
м. Харків

Редактор:
Полозова Тетяна Василівна

Відповідальний секретар:
Мурзабулатова Олена Вячеславівна

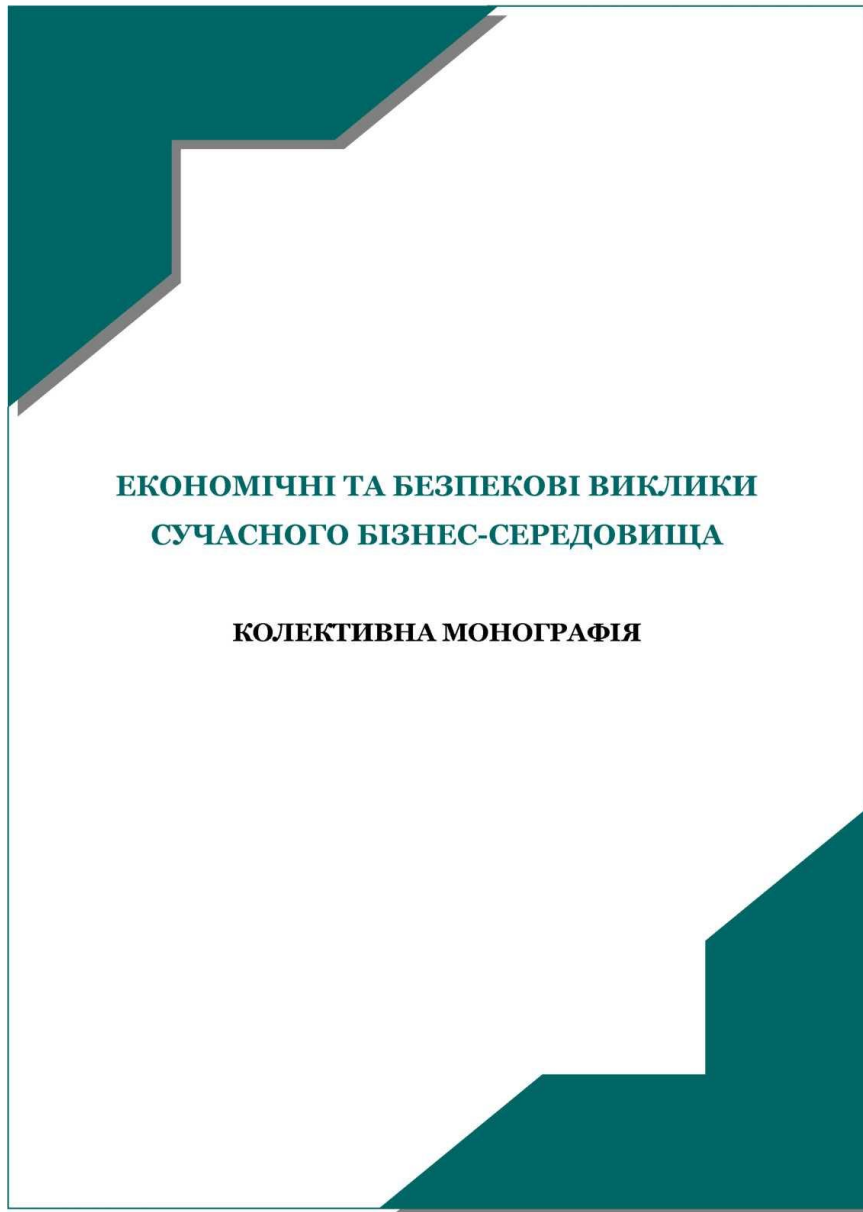
Дизайн обкладинки:
Іванова Вікторія Борисівна

Файли надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Підписано до друку 16.12.2020. Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура шкільна. Ум. друк. арк. 44,18.
Наклад 50 прим. Зам №3355.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «ДРУКАРНЯ МАДРИД»
через ФОП Гобельовська Л. П.
61024, Харків, вул. Максиміліанівська, 11
Тел.: (057) 756-53-25 www.madrid.in.ua info@madrid.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4399 від 27.08.2012 року

**ЕКОНОМІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ
СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**ЕКОНОМІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ
СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА**

Колективна монографія

Харків 2020

УДК 330.131

Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол №11 від 19.11.2020)

Рецензенти

Трушніна І. М., доктор економічних наук, професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

Тудльшиська С. О., доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Бєлікова Н. В., доктор економічних наук, доцент, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України.

ISBN 978-966-659-289-0

Економічні та безпекові виклики сучасного бізнес-середовища: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. 448 с.

Монографію присвячено дослідженню проблем господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління та питанням забезпечення економічної безпеки діяльності окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення науково-методичного забезпечення функціонування суб'єктів господарювання на мікро- та макроекономічному рівнях.

Монографія базується на матеріалах I-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

Монографія призначена для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Редакція залишає за собою право не публікувати матеріали, що не відповідають формату видання, а також істотно змінювати зміст текстів за узгодженням з автором. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-289-0

DOI: 10.30837/978-966-659-289-0

© Колектив авторів, 2020
© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2020
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1	
ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД	
<i>Baiba Šavriņa, Santa Sproģe-Rimša, Patrīcija Līraja</i> ENTREPRENEURIAL EDUCATION TO PROMOTE THE CREATION OF OWN BUSINESS INSTEAD OF YOUTH UNEMPLOYMENT OR EMIGRATION (CASE OF LATVIA).....	11
<i>Sheiko Iryna, Storozhenko Oleksandra</i> EXPERIENCE OF EUROPEAN DIGITAL MARKET FUNCTIONING AND DIGITALIZATION IN UKRAINE.....	26
<i>Sheiko Iryna, Storozhenko Oleksandra</i> UKRAINE AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES: PROSPECTS FOR FURTHER DEVELOPMENT AGAINST THE COVID-19 PANDEMIC.....	38
<i>László Vértessy, Valéria Széplaki</i> OUTSOURCING INSURANCE RISKS AND REINSURANCE: EUROPEAN SOLUTIONS.....	48
<i>Бабайлюв В. К., Приходько Д. О.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	56
<i>Діденко Є. В.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ТУРИСТИЧНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ КРАЇНИ.....	66
<i>Довгопол Н. В., Ісупецька Н. В.</i> СТРАТИФІКАЦІЯ ГРУПИ РИЗИКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА ОСНОВА ПРОТИЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ ДЕРЖАВИ.....	81
<i>Мурзабулатова О. В., Курденко О. В.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	90
<i>Носова О. В., Кітши А. С.</i> АНАЛІЗ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	104
<i>Овсюченко Ю. В., Пересада О. В.</i> МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ.....	112
<i>Прокотенко В. Ю., Каверіна Ю. В.</i> ВПЛИВ РЕЛІГІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК.....	124

<i>Степанова О. В.</i>	
МЕТОДИКА БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	132
<i>Шейко І. А., Курденко О. В.</i>	
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	142
РОЗДІЛ 2	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА	
<i>Kolupaeva I. V., David Elie GOHI</i>	
METHODOLOGICAL ASPECTS OF RISK MANAGEMENT OF ENTERPRISES...	154
<i>Kolupaeva I. V., Tkachenko A. G.</i>	
DEFINITION OF THE CONCEPT «MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISE».....	162
<i>Геселева Н. В., Проток Г. В.</i>	
МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	169
<i>Довгопол Н. В., Ісметцева Н. В.</i>	
АВТОМАТИЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	183
<i>Кириї В. В., Шелефонток В. Р.</i>	
КОМПЛЕКСНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ РІШЕНЬ У РЕКЛАМНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	193
<i>Кириї В. В., Шелмиура В. А.</i>	
ПРОЦЕС КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	206
<i>Кисліченко А.П., Рабеах Мохаммед Рідха Салман</i>	
КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	220
<i>Костін Ю. Д., Дергоусов В. М.</i>	
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	231
<i>Костін Д. Ю., Шкуро Г. Л.</i>	
ЕКОНОМЕТРИЧНІ МОДЕЛІ У ВИЗНАЧЕННІ СТУПЕНЯ ПЕРЕВАГИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ФАКТОРІВ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	246
<i>Полозова Т. В., Алзубі Лайт Абдел Карім Мохаммад</i>	
ФІНАНСОВА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ.....	255

<i>Полозова Т. В., Куценко Ю. А.</i>	
ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	265
<i>Полозова Т. В., Обейд Лара Ходор</i>	
СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	274
<i>Полозова Т. В., Самков В. В.</i>	
ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБЛІКУ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	282
<i>Пономарьов С. В.</i>	
ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	293
<i>Соколова Л. В., Верясова Г. М.</i>	
ВНУТРІШНЬОФІРМОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	301
<i>Соколова Л. В., Зінченко М. Е.</i>	
СПОЖИВЧІ ПЕРЕВАГИ ЯК ОБ'ЄКТ НЕЙРОМАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	315
<i>Соколова Л. В., Огородник В. А.</i>	
КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ.....	326
<i>Соколова Л. В., Шапошник Б. В.</i>	
НЕОДНОЗНАЧНІСТЬ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ОСНОВНА ПРОБЛЕМАТИКА ЇЇ ОЦІНКИ.....	336
<i>Тохтамши Н. І., Альхьярі Алер Махлуд Алі</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОЕКТІВ.....	346

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

<i>Polozova T.V., Nicola Jennifer John Elia</i>	
ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY SYSTEM: THEORETICAL ASPECTS OF FORMATION.....	355
<i>Дутчак Р. Р., Дутчак В. Ф.</i>	
ЗАХИСТ ПРАВА НА ЛІКАРСЬКУ ТАЄМНИЦЮ В ДОКУМЕНТАХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	363

Колісник О. В.,

*к.е.н, доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою*

Буркан С. А.,

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні умови господарювання вимагають зростання ролі ефективного управління фінансовою та економічною діяльністю підприємства. Така ситуація зумовлена тим, що фінансово-економічна діяльність формує фінансове забезпечення операційної і інвестиційної діяльності підприємства, впровадження інновацій, підвищення конкурентоспроможності продукції та забезпечення стійкого розвитку підприємства.

На практичному рівні проблема управління фінансово-економічною безпекою підприємства, методи та алгоритми її забезпечення були найбільш повно розкриті в роботах таких вчених як В. І. Франчук [1], В. С. Пономаренко [2], Л. В. Гнилицька [3], М. П. Лазаренко [4], О. В. Нусінова [5], О. М. Підхонний [6], Л. Г. Шемаєва [7] та інші. Проте, економісти й досі не дійшли згоди щодо найбільш точного та найбільш повного формулювання поняття управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Незважаючи на важливість наукових досліджень в них не знайшли відображення деякі теоретичні та методичні питання, пов'язані зі стратегією забезпечення фінансово-економічної безпеки, проблеми комплексного аналізу системи економічної безпеки, а також проблеми практичної реалізації заходів щодо захисту підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Метою дослідження є розкриття економічного змісту управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Фінансово-економічна безпека підприємства розглядається як такий стан використання ресурсів, який забезпечує захищеність його економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз та створює необхідні передумови для стійкого розвитку в поточному та довгостроковому періодах на основі використання фінансового потенціалу [1, 2]. У цьому визначенні слід особливо зазначити три моменти: фінансово-економічна безпека розглядається як різновид економічної безпеки з акцентом на фінансові відносини підприємства; стан захищеності носить динамічний характер; загрози мають внутрішню та зовнішню походження; система фінансово-економічної безпеки підприємства передбачає використання стратегії економічної безпеки та фінансового потенціалу підприємства.

Розуміння фінансово-економічної безпеки не буде цілісним без усвідомлення її основних функціональних задач, які наведено на рис. 1 [3].

Головна та функціональні цілі зумовлюють формування необхідних структуроутворювальних елементів і загальної схеми організації економічної безпеки, в якій виділяють фінансово-економічну безпеку як елемент та основний фактор формування безпеки життєдіяльності підприємства.

У систематизації елементів системи фінансово-економічної безпеки можна виокремити наступні ознаки: загрози (їх види), об'єкти і суб'єкти безпеки – джерела, методи й засоби захисту від них.

Відомо, що фінансово-економічна діяльність підприємства здійснюється з урахуванням умов зовнішнього середовища, якому притаманне зростання рівня динамічності і невизначеності, що викликані трансформаційними, інтеграційними та глобалістичними процесами.

Можна стверджувати, що зростання рівня невизначеності насамперед, товарних ринках, скороченням тривалості життєвого циклу продукції,

інфляційними процесами, нестабільністю податкового законодавства, відсутністю розвинутого сектора доступного банківського кредитування, зниженням ділової активності фондового ринку та реструктуризацією власності стратегічно-важливих галузей національної економіки тощо [4].

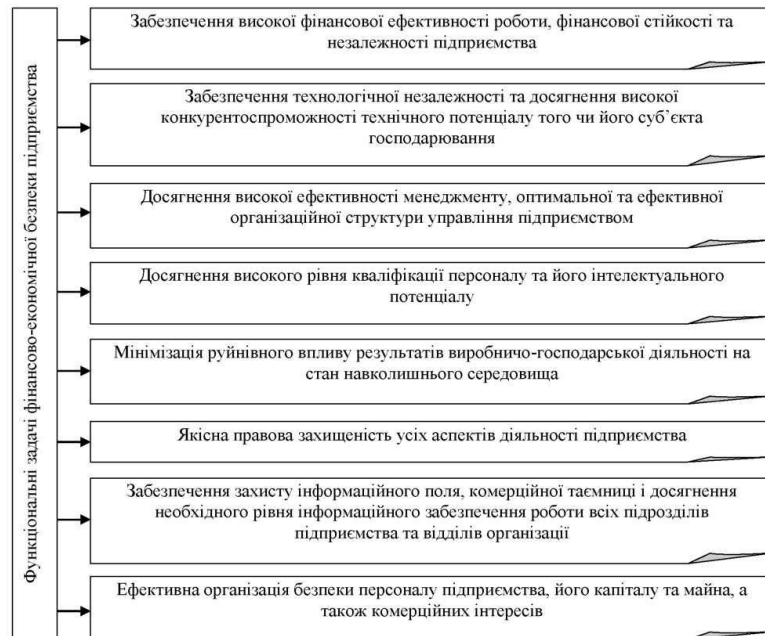

Рисунок 1 – Функціональні задачі фінансово-економічної безпеки підприємства

Джерело: складено авторами

Негативним залишається наявність великої кількості загроз, що вимагає розробки та реалізації заходів для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, які, в свою чергу, забезпечать діагностику зовнішніх і внутрішніх загроз, оцінку наслідків їх впливу на фінансово-економічну діяльність

підприємства та формування комплексу превентивних заходів, що дозволяють підвищити адаптацію підприємства до негативних впливів зовнішнього середовища [7].

До внутрішніх загроз фінансово-економічної безпеки підприємництва слід віднести: протиправні чи інші негативні дії персоналу, що загрожують функціонуванню підприємництва; порушення встановленого режиму захисту інформації з обмеженим доступом для сторонніх осіб; порушення порядку використання технічних засобів; інші порушення правил режиму безпеки, діловодства тощо, які створюють передумови для реалізації протиправних цілей злочинних елементів чи інших зацікавлених фігурантів; низький рівень кадрового, організаційного, інформаційного забезпечення управління потенціалом підприємства у контексті внутрішніх, так і зовнішніх загроз.

До зовнішніх загроз у сфері підприємницької діяльності можна віднести: роботу спеціальних служб іноземних держав щодо здобуття інформації про економічні процеси у сфері підприємництва з метою здійснення антиконкурентних заходів; роботу служб безпеки суб'єктів підприємницької діяльності, як вітчизняних так і зарубіжних, з метою подавлення конкурентів, заволодіння ринками збуту чи майном конкурентів; протиправну діяльність організованих злочинних формувань та окремих осіб з метою заволодіння майном суб'єктів підприємницької діяльності.

Науковці О. М. Губарик і І. К. Перехрест зазначають, що мета управління фінансово-економічною безпекою підприємства спрямована на вирішення трьох загальних задач [8]:

- установлення системи головних фінансових інтересів, що вимагають захисту в процесі фінансового розвитку підприємства;
- визначення та прогнозування внутрішніх та зовнішніх загроз реалізації фінансових інтересів підприємства;

– забезпечення ефективної нейтралізації загроз фінансовим інтересам підприємства.

Управління фінансово-економічної безпекою підприємства становить систему методів і принципів розробки й реалізації управлінських рішень, спрямованих на захист пріоритетних переважно фінансових інтересів підприємства [8].

Автори Ю. О. Русіна та К. О. Уланова наголошують, що головною метою управління фінансово-економічною безпекою підприємства є забезпечення його стійкого і максимально ефективного функціонування, створення високого потенціалу розвитку і зростання в майбутньому [9]. Автори узагальнили складові системи управління фінансово-економічною підприємства, до яких відносять: мету, об'єкт, предмет, суб'єкти, завдання.

Під управлінням системою фінансово-економічної безпеки розглядають відносини фінансової безпеки, реалізовані за допомогою організаційної структури та функцій управління, нормативно-правового й організаційно-економічного забезпечення, процесів реагування на погрози та наявність моделі прийняття рішення залежно від ситуації [9-12].

Процес забезпечення фінансово-економічної безпеки містить: оцінку загроз економічній безпеці, що мають політико-правовий характер; оцінку поточного рівня забезпечення фінансової безпеки; оцінку ефективності запобігання можливій шкоді від негативних дій; планування комплексу заходів із забезпечення фінансової безпеки і розробку рекомендацій стосовно його реалізації; бюджетне планування практичної реалізації пропонованого комплексу заходів; планування корпоративних ресурсів; оперативну реалізацію запланованих дій у процесі здійснення суб'єктом господарювання фінансово-господарської діяльності [7].

Формування адекватної та ефективної стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства передбачає проведення аналізу наступних

теоретико-методологічних та функціонально-організаційних питань, які можна поділити за такими напрямками:

- структура моделі стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки;
- характеристика основних факторів, що визначають параметри стратегії;
- основні кількісні показники, що використовуються в стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства;
- використання комплексних методів аналізу в процесі аналізу стратегії забезпечення [6, 7].

Таким чином, формування системи фінансово-економічної безпеки передбачає: визначення об'єктів та суб'єктів фінансово-економічної безпеки; ідентифікація загроз та ризиків у діяльності підприємства; використання потенціалу підприємства для забезпечення стратегії безпеки; виконання завдань забезпечення функціонування системи фінансово-економічної безпеки на основі відповідних компетенцій безпеки підприємства та персоналу, інтелектуального капіталу та системи управління знаннями про безпеку.

Перелік джерел посилання

1. Франчук В. І., Герасименко Л. В., Гончарова В. О., Живко З. Б., Кіржецький Ю. І. Економічна безпека: навч. посіб. Ред.: В.І Франчук; МВС України, Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Друк, 2010. 243 с.
2. Пономаренко В. С., Кавун С. В. Концептуальні основи економічної безпеки: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. 256 с.
3. Гнилицкая Л. В., Захаров А. И., Прыгунов П. Я. Теоретико-методологические и прикладные основы обеспечения экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности: монография. Київ: Дорадо-Друк, 2011. 290 с.

4. Лазаренко М. П., Ніколаєнко К. М. Фінансова безпека підприємства та її управління. URL: http://www.rusnauka.com/1_KAND_2010/Economics/10_57970.doc.htm

5. Нусінова О. В. Оцінка фінансової безпеки підприємств: монографія. Кривий Ріг: Діоніс, 2011. 189 с.

6. Підхомний О. М., Микитюк Н. О., Вознюк І. П. Типологія загроз фінансовій безпеці підприємницької діяльності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2007. № 605. С. 119-123.

7. Шемаєва Л. Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією із суб'єктами зовнішнього середовища. Київ: НІПМБ, 2009. 357 с.

8. Губарик О. М., Перехрест І. К. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства в умовах кризи. *Молодий вчений*. 2017. № 1. С. 572-575.

9. Русіна Ю. О., Уланова К. О. Удосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 14. С. 140-143.

10. Селієвська Є. Р., Тарасенко І. О. Формування механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 1(2). С. 76-80.

11. Доценко І. О., Мельничук О. П. Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2018. № 3. С. 79-84.

12. Северина С. В., Власенко А. М. Сутність системи управління фінансово-економічною безпекою та її складові. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 139-143.

Мурзабулатова О.В.,

*к.е.н, доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою*

Бабасєв Рахман,

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання значення інформації зростає як з точки зору державної таємниці, так і в комерційному сенсі. Інформація на сьогодні є одним з ключових факторів ефективної діяльності суб'єктів господарювання. Будь-яке підприємство в процесі функціонування, незалежно від форми власності, виду діяльності, масштабів виробництва та величини активів, знаходиться постійно під впливом різних ризиків, які здатні повільно або миттєво знищити фінансові та матеріальні ресурси, прибутки перетворити на збитки, зробити інвестиційний проект збитковим та привести підприємство до банкрутства. За таких обставин удосконалення організаційно-економічних засад інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства набуває особливої актуальності.

Теоретичні та методичні основи інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства розглядалися у роботах багатьох науковців, серед яких: О. І. Аврамченко [1], А. Л. Баланда [2], О. С. Воронко [3], Л. В. Гнилицька [4], І. В. Горячківська [5], Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський [6], О. А. Кириченко, С. М. Лаптев, П. Я. Пригунов, О. І. Захаров [7], Л. О. Комарова [8], В. В. Крутов [9], Т. В. Полозова, Л. А. Борисовська [10], І. В. Садчикова, В. С. Садчиков [11], Х. Я. Яремик, М. І. Яремик [12] та інші.

ДЛЯ НОТАТОК

Наукове видання

**ЕКОНОМІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ
СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА**

Колективна монографія

За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т. В. Полозової

Комп'ютерна верстка
Мурзабулатова Олена Вячеславівна

Дизайн обкладинки
Іванова Вікторія Борисівна

Підп. до друку 27.11.19. Формат 60x84 1/16.
Спосіб друку – ризографія. Умов. друк. арк. 19,06.
Тираж 50 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андрєєв К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№24800170000045020 від 30.05.2003 р.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73